

ლის მიმართ და მოითხოვა სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გაუმართლებლობით მიყენებული ზიანის ანაზღაურება. თავდები პირი მიუთითებდა, რომ სამი ქონების დაყადაღებამ მიაყენა ქონებრივი დანაკლისი: პირველი უძრავი ნივთის, როგორც იპოთეკის საგნის, გაყიდვას ის გეგმავდა ბანკისგან აღებული სესხის დასაფარად, რის განუხორციელებლობამაც გაზარდა საკრედიტო დავალიანება; მეორე უძრავი ნივთის საკუთრებაში გადაცემის წინარე ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულება ვერ შესრულდა, რის გამოც მოსარჩელე იძულებული გახდა, გადაეხადა მიღებული ბეს ორმაგი ოდენობა დამატებით აღებული სარგებლიანი სესხით; მესამე უძრავი ნივთის, როგორც მეორე სესხის იპოთეკის საგნის ყადაღამ, გამოიწვია საკრედიტო დავალიანების გაზრდა.

II. სასამართლოს მსჯელობის შეჯამება

უზენაესმა სასამართლომ მხოლოდ ნაწილობრივ გაიზიარა წინა ინსტანციების მსჯელობა უშედეგო სარჩელის უზრუნველყოფის გამო მიყენებული ზიანი ანაზღაურების უსაფუძვლობის შესახებ. უზენაესი სასამართლოს განმარტებით, სსკ-ის 199 III მუხლი ზიანის ანაზღაურების დამფუძნებელი ნორმაა, რომელზეც არ ვრცელდება ზიანის ანაზღაურების ზოგადი წესები. საკასაციო პალატის შეფასებით (და სააპელაციო ინსტანციის დასაბუთების საპირისპიროდ), წინარე ხელშეკრულებით მოსარჩელემ შეიზოჭა თავი, მეორე ნივთი მომავალი შემძენისთვის გადაეცა, რისი შეუსრულებლობის გამოც ორმაგი ბეს გადახდისა და ამისთვის გაფორმებული სესხისთვის გაღებული სარგებელი (პროცენტი) ზიანად უნდა ჩათვლილიყო. ამ ნაწილში უზენაესმა სასამართლომ საქმე მეორე ინსტანციის სა-

სამართლოს დაუბრუნა საქმის გარემოებების სრულყოფილად დადგენისთვის. პირველი და მესამე ნივთების ყადაღა სასამართლომ არ მიიჩნია ზიანის გამომწვევად ვალდებულების ჯეროვნად შესრულების ვალდებულებიდან გამომდინარე - მსგავს შემთხვევებში ივარაუდება, რომ მსესხებელი თანხას დააბრუნებს და იპოთეკის საგნის რეალიზაცია საჭირო არ გახდება.

ნინო ქავშბაია

▶ 7 – 3/2020

თავდების პასუხიმგებლობის გავრცელება გასვლიდან წარმომდგარ მოთხოვნაზე

უზენაესი სასამართლოს 2013 წლის 1 ნოემბრის გადაწყვეტილება № ას-1087-1018-2012

სკ-ის 450 III, 465-ე მუხლები

1. ნასყიდობის საგნის მიწოდების უზრუნველყოფის თავდებობა ვრცელდება იმ შეთანხმებაზეც, რომელიც აწესრიგებს გასვლიდან წარმომდგარი მოთხოვნის დაკმაყოფილების წესსა და პირობებს.

2. თავდები პირების ვალდებულებიდან გათავისუფლების საფუძველი ვერ იქნება კრედიტორის სხვა თავდების მიერ ნაწილობრივ დაკმაყოფილება და ამის შედეგად მის წინააღმდეგ წარმოებული საქმის შეწყვეტა (არ გამოიყენება სკ-ის 450 III მუხლი).

(ავტორის სახელმძღვანელო წინადადებები)

I. ფაქტობრივი გარემოებები

ნასყიდობის საგნის გადაცემის ვალდებულება თავდებობით იყო უზრუნველყოფილი. გამყიდველმა დაკისრებული მოვალეობა არ შეასრულა, მოგვიანებით, მხარეებმა დადეს შეთანხმება, რომელიც აწესრიგებდა მყიდველის მიერ უკვე გადახდილი თანხის უკან დაბრუნების (გასვლიდან გამომდინარე მოთხოვნის დაკმაყოფილების) წესსა და პირობებს. მყიდველმა გამყიდველისა და თავდები პირებისგან გადახდილი თანხის უკან დაბრუნების შეთანხმებით დაკისრებული ვალდებულებების შესრულება მოითხოვა. მოპასუხეებმა სარჩელი არ ცნეს და განმარტეს, რომ მათთვის ცნობილი არ ყოფილა მყიდველის მიერ ნასყიდობის გადახდილი თანხის დაბრუნების შესახებ შეთანხმების შესახებ. მოგვიანებით გაფორმებული მორიგების მიხედვით, მოსარჩელემ ერთ-ერთი თავდებისგან საკუთრებაში მიიღო ქონება, რის სანაცვლოდაც მის წინააღმდეგ წარმოების შეწყვეტა მოითხოვა და ფულადი ვალდებულების ნაწილი შესრულებულად ჩაითვა.

II. სასამართლოს მსჯელობის შეჯამება

პირველი ინსტანციის სასამართლომ მხოლოდ ნაწილობრივ (უკვე გადახდილი თანხების გათვალისწინებით) დააკმაყოფილა სარჩელი, რაც გასაჩივრდა თავდები პირების მიერ. სააპელაციო სასამართლომ თავდებთა პასუხისმგებლობა გაავრცელა მხარეთა მიერ შეთანხმებულ ნასყიდობის თანხის უკან დაბრუნების ვალდებულებაზეც, თუმცა დააკმაყოფილა საჩივარი, რადგან ერთ-ერთი თავდების მიმართ წარმოების შეწყვეტა მიიჩნია მისი ვალის პატივად. შესაბამისად, სააპელაციო სასამართლოს მითითებით, უნდა დამდგარიყო სკ-

ის 450 III მუხლით გათვალისწინებული შედეგი და თავდები პირები გათავისუფლებულიყვნენ შესრულების მოვალეობისგან. გადაწყვეტილება გაასაჩივრა მოსარჩელემ და სადავო გახადა საქმეში სკ-ის 450 III მუხლის გამოყენების კანონიერება.

საკასაციო სასამართლომ გააუქმა გასაჩივრებული გადაწყვეტილება და დააკმაყოფილა სარჩელი იმაზე მითითებით, რომ კრედიტორმა ვალდებულება სხვა შესრულების მიღებით შეწყვიტა მოთხოვნის დარჩენილ ნაწილზე უარის თქმის გარეშე. უზენაესი სასამართლოს განმარტებით, ვალის პატივება ორმხრივი გარიგებაა, რომლითაც ცალსახად უნდა დგინდებოდეს კრედიტორის ნება მიუღებელი შესრულებისგან მოვალის გათავისუფლებისა, რაც მოცემულ საქმეში არ დასტურდებოდა. ამდენად, საკასაციო სასამართლომ დაუშვებლად მიიჩნია საქმის სკ-ის 450 III მუხლის მიხედვით გადაწყვეტა.

ნინო ქავშაია

► 8 – 1/2020

უარი საქმის წარმოების შეჩერებაზე

უზენაესი სასამართლოს 2019 წლის 1 ნოემბრის განჩინება № ას- 1177-2019

სსკ-ის 279 დ) ქვეპუნქტი

ვინდკაციური სასარჩელო დავა ვერ შეჩერდება იმ საფუძვლით, რომ მოსარჩელის საკუთრების უფლებაზე მიმდინარეობს ადმინისტრაციული სამართალწარმოება.